

Komercdarbību Latvijas ostās pašlaik regulē judikatūra

Kļūdaini interpretējot tiesību normas, komersantiem ir tikušas liegtas tiesības veikt komercdarbību ostā.

Foto: Boriss Koļesņikovs

Mg.iur. **Spīgulis Artūrs**

Foto: Boriss Koļesņikovs

Mg.iur. **Bikauniece Sandra**

Komercdarbības Latvijas brīvostās tiesiskos pamatus nosaka Likums par ostām¹, Rīgas brīvostas likums² un Ventspils brīvostas likums³. Minētajos likumos iekļautais regulējums ir nepilnīgs, un steidzamības kārtībā 2010. gada 14. oktobrī pieņemtie grozījumi Rīgas un Ventspils brīvostas likumos nav atrisinājuši tiesisko situāciju. Tikmēr ostas pārvalžu interpretācija par komercdarbības brīvostās regulējošo tiesību normu piemērošanu jau gadiem ir nekonsekventa un pretēja komersantu un visas ostas attīstības interesēm, tāpēc Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada maija lēmumi⁴ par strīdu izskatīšanas kārtību saistībā ar komercdarbības veikšanu Rīgas brīvostas teritorijā un tajos izvērsti analizētie komercdarbības brīvostās tiesiskie pamati ir nozīmīga judikatūra šajā nozarē. Lēmumu nozīmība izpaužas tajā, ka, pirmkārt, tie norāda uz ostas pārvalžu ilggadējās tiesību normu interpretācijas nepareizību un, otrkārt, tie apliecina nepieciešamību pēc grozījumiem minētajos normatīvajos aktos.

Komerccdarbības Latvijas ostās normatīvais regulējums

Likuma par ostām 18. panta "Komerccdarbības noteikumi ostā" pirmā daļa nosaka, ka komerccdarbība ostā notiek saskaņā ar spēkā esošajiem likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, ostas noteikumiem, kā arī atbilstoši ostas pārvaldes un attiecīgā komersanta noslēgtajam līgumam. Ostas pārvalde, slēdzot līgumus par komerccdarbību ostā, ievēro priekšnoteikumu, ka komerccdarbības dibinātājiem un dalībniekiem jābūt ar labu reputāciju un stabilu finansiālo stāvokli.

Detalizētāk komerccdarbības formas, kādās var veikt komerccdarbību brīvostu teritorijās, nosaka Rīgas un Ventspils brīvostas likumi. Tā kā minētajos Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta lēmumos tika analizētas tieši Rīgas brīvostas likumā paredzētās komerccdarbības formas, tad rakstā tiks vērtētas Rīgas brīvostas likumā iekļautās tiesību normas, tomēr skaidrības labad jānorāda, ka Ventspils brīvostas likuma regulējums attiecībā uz komerccdarbības brīvostā tiesiskajiem pamatiem ir līdzīgs Rīgas brīvostas likumam gan pirms, gan pēc 2010. gada 14. oktobra grozījumiem un likumā norādītās formas neatšķiras no Rīgas brīvostas likumā noteiktajām. Tādēļ ir pamats uzskatīt, ka judikatūra attiecībā uz Rīgas brīvostu ir vienādi piemērojama arī komerccdarbības veikšanai Ventspils brīvostā. Visbeidzot, atsevišķi šīs jomas pamatprincipi, kas norādīti tālāk, pēc analogijas ir piemērojami arī komerccdarbības veikšanai atlikušajās astoņās Latvijas ostās, kurām savu likumu vispār nav, un to darbību regulē Likums par ostām.⁵

Ir nepieciešams grozīt Rīgas brīvostas likuma 12. panta pirmo daļu, svītrojot priekšnosacījumus (pretendenta dibinātāju, dalībnieku, valdes locekļu un padomes locekļu laba reputācija, stabils finansiālais stāvoklis, pieredze komerccdarbībā), kas jāizpilda, lai tiktu noslēgts līgums par licencētas komerccdarbības veikšanu Rīgas brīvostā.

Tiesiskais regulējums pirms 2010. gada 14. oktobra grozījumiem Rīgas brīvostas likumā

Rīgas brīvostas likuma 1. panta trešais punkts redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010. gada 9. novembrim, noteica, ka licencēta uzņēmējdarbība ir uzņēmums (uzņēmējdarbība), kas noslēdzis ar ostas pārvaldi līgumu par uzņēmējdarbību brīvās zonas režīmā un saņēmis ostas pārvaldes atļauju šādai darbībai. Minētā likuma 3. panta pirmā daļa noteica, ka Rīgas Brīvostas teritorijā uzņēmējdarbību var veikt licencētas uzņēmējdarbības, kā arī uzņēmumi (uzņēmējdarbības), kas nav saņēmuši atļauju uzņēmējdarbības veikšanai brīvās zonas režīmā. Brīvās zonas režīms nozīmē nodokļu atvieglojumu un īpašu muitas kontroles pasākumu kopumu, kas piemērojams kapitālsabiedrībām, kuru teritorijas ieguvušas brīvo zonu statusu Rīgas brīvostā. Savukārt likuma 10. panta trešā daļa noteica, ka uzņēmumi, kas nav noslēguši līgumu ar ostas pārvaldi par uzņēmējdarbību brīvās zonas režīmā, brīvostas teritorijā var veikt uzņēmējdarbību bez licencētām uzņēmējdarbībām noteiktajiem atvieglojumiem un pakļaujoties ostas pārvaldes kontrolei atbilstoši tās kompetencei; minētajiem uzņēmumiem nav tiesību veikt uzņēmējdarbību brīvo zonu teritorijās.

No minētajām tiesību normām Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments secināja, ka līdz 2010. gada 9. novembrim komerccdarbību

Rīgas brīvostā varēja veikt divās formās:

- 1) kā komercdarbībai brīvās zonas režīmā licencēta komercsabiedrība;
- 2) kā komersants, kas nav licencēts komercdarbībai brīvās zonas režīmā.

Tātad, lai veiktu licencētu komercdarbību brīvās zonas režīmā (proti, piemērojot muitas režīmu savai brīvostā esošajai teritorijai), ostas pārvaldē bija jāiesniedz Rīgas brīvostas likuma 12. pantā noteiktie dokumenti, pēc kuru izvērtēšanas ostas valde pieņēma lēmumu par līguma noslēgšanu, savukārt līgums par uzņēmējdarbību brīvās zonas režīmā ir pamats, lai izsniegtu atļauju uzņēmējdarbības veikšanai brīvostā.

Tomēr bez minētajiem līgumiem pastāvēja daudz komercdarbības veidu, kuru veicējiem objektīvi nebija nepieciešama brīvās zonas režīma piemērošana. Šie komercdarbības veidi ir, piemēram, velkoņu pakalpojumu sniegšana, kuģu aģentēšana, pakalpojumi saistībā ar kuģu apgādi, degvielas piegāde kuģiem, kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšana, peldlīdzekļu remonts utt.

Rīgas brīvostas pārvalde savā praksē uzskatīja, ka šādi komersanti, kas nav licencēti komercdarbības veikšanai brīvās zonas režīmā, saskaņā ar Likuma par ostām 7. panta trešās daļas 7. punktu ir tiesīgi veikt komercdarbību Rīgas brīvostā tikai uz privāto tiesību jomā noslēgta līguma ar ostas pārvaldi pamata.⁶ Šāda iestādes interpretācija komersantiem nozīmēja, ka, pirmkārt, nebija vienotu kritēriju vai likumisko priekšnoteikumu, kas jāizpilda, lai noslēgtu līgumu ar ostas pārvaldi. Līdz ar to ostas pārvalde, pieņemot lēmumu par līguma noslēgšanu, ievēroja tikai un vienīgi subjektīvus apsvērumus.

Citiem vārdiem, līguma noslēgšanas procesā tika piemērots civiltiesībās pastāvošais dispozivitātes princips, kas nozīmēja arī ostas pārvaldes tiesības bez jebkāda iemesla norādīšanas atteikties slēgt ar komersantu līgumu, liedzot tam tiesības veikt komercdarbību ostā. Otrkārt, iestāde lēmuma pieņemšanas par līguma noslēgšanu procesā nepiemēroja Administratīvā procesa likuma noteikumus, tajā skaitā neatzīstot administratīvo tiesu kontroli pār šādiem lēmumiem. Treškārt, šādi līgumi neatbilda līguma publiski tiesiskajai dabai, proti, līgums pēc savas būtības bija licence, jo tika slēgts kā nepieciešamība, bez abpusējiem brīvas gribas izteikumiem, lai komersants saņemtu tiesības brīvostā sniegt pakalpojumus trešajām personām. Šeit būtiski uzsvērt, ka komersanta galapakalpojumu saņēmēji ir nevis ostas pārvaldes, bet gan trešās personas - ostas klienti, savukārt ostas pārvalde atbilstoši Rīgas brīvostas likuma 5. panta pirmajai daļai tikai nodrošina ostas pārvaldīšanu. Visbeidzot, līgumos tika iekļauta Rīgas brīvostas pārvaldes izvēlēta šķīrējtiesa. Līdz ar to ir acīmredzams, ka šāds līguma slēgšanas process un līguma redakcija neatbilst privātpersonas (uzņēmēju) gribai un paša līguma būtībai un jēgai.

Tiesiskais regulējums pēc 2010. gada 14. oktobra grozījumiem Rīgas brīvostas likumā

Ar 2010. gada 14. oktobra likumu "Grozījumi Rīgas brīvostas likumā", kas stājās spēkā 2010. gada 10. novembrī, Rīgas Brīvostas likumā tika veikta virkne grozījumu. Tostarp Rīgas brīvostas likuma 1. panta 3. punkts tika izteikts šādā redakcijā: licencēta kapitālsabiedrība ir kapitālsabiedrība, kas

noslēgusi ar Rīgas Brīvostas pārvaldi līgumu par licencētu komercdarbību Rīgas brīvostas teritorijā un saņēmusi ostas pārvaldes atļauju šādai darbībai. Savukārt Rīgas brīvostas likuma 3. panta pirmā daļa pēc grozījumiem noteica, ka brīvostas teritorijā komercdarbību drīkst veikt licencētas kapitālsabiedrības, kā arī komercsabiedrības, kas noslēgušas ar ostas pārvaldi līgumu par darbību Brīvostas teritorijā saskaņā ar Likuma par ostām 7. panta trešās daļas 7. punktu, ievērojot šā likuma 10. panta trešās daļas nosacījumus.

Tādējādi ar grozījumiem likumā tika paplašināts licencētas kapitālsabiedrības definējums, paredzot, ka licencētas kapitālsabiedrības statusu var iegūt gan tās kapitālsabiedrības, kas piemēros brīvās zonas režīmu, gan arī tās, kurām nemaz nav savas teritorijas ostā un kuras šo brīvās zonas režīmu nepiemēros. Attiecīgi no šīm tiesību normām Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments minētajos 2011. gada maija lēmumos secināja, ka kopš 2010. gada 10. novembra komercdarbību Rīgas brīvostā var veikt trīs formās:

- 1) kā licencēta kapitālsabiedrība, kas piemēro brīvās zonas režīmu;
- 2) kā licencēta kapitālsabiedrība, kas nepiemēro brīvās zonas režīmu;
- 3) kā komersants, kuram nav licencētas komercsabiedrības statusa un ar kuru līgumu slēdz privāto tiesību jomā saskaņā ar Likuma par ostām 7. panta trešās daļas 7. punktu.

Tāpat kopš 2010. gada 10. novembra Rīgas brīvostas likuma 14. pants noteica arī šādu strīdu izskatīšanas kārtības regulējumu:

- 1) lēmumu par atļaujas izsniegšanu, atļaujas anulēšanu, līguma slēgšanu un līguma pirmstermiņa izbeigšanu kapitālsabiedrības darbībai brīvās zonas režīmā var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā;
- 2) strīdus par līguma slēgšanu ar komercsabiedrībām par darbību Brīvostas teritorijā saskaņā ar Likuma par ostām 7. panta trešās daļas 7. punktu (proti, privāto tiesību jomā) par šāda līguma pirmstermiņa izbeigšanu izskata tiesa Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

Tādējādi strīdu izskatīšanas kārtība tika noteikta tikai attiecībā uz divām no trim likumā paredzētajām komercdarbības formām, proti, netika noteikta strīdu izskatīšanas kārtība strīdiem par tādas licencētas komercdarbības veikšanu, kurai netiek piemērots brīvās zonas režīms. Tādēļ Rīgas brīvostas pārvalde turpināja paust nostāju, ka šādi līgumi ar ostas pārvaldi par komercdarbību brīvostā tiek slēgti privāto tiesību jomā un strīdi par šādu līgumu noslēgšanu jāskata Civilprocesa likuma izpratnē.

Konkrētajās tiesvedībās, kur pieņemti minētie Augstākās tiesas Senāta 2011. gada maija lēmumi, komersantiem Rīgas brīvostas pārvalde bija atteikusi slēgt līgumu par velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostā, tādēļ komersanti vērsās ar pieteikumiem Administratīvajā rajona tiesā par pienākuma uzlikšanu Rīgas brīvostas pārvaldei noslēgt līgumu par velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostas teritorijā. Abās tiesvedībās gan pirmās, gan otrās instances tiesa atteicās skatīt pieteikumu, pamatojoties uz apstākli, ka līgumi ar ostas pārvaldi tiek slēgti privāttiesiskā kārtībā un jebkādi strīdi šai sakarā jāskata Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Tikai Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, izskatot blakus sūdzības pēc

būtības, konstatēja, ka līgums par komercdarbību Rīgas brīvistā, tajā skaitā par velkoņu pakalpojumu sniegšanu, ir publiski tiesisks līgums un strīdi attiecībā uz šādu līgumu noslēgšanu skatāmi Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

Augstākās tiesas lēmumos iekļautās atziņas ir ne vien stūrakmens esošajās tiesvedībās starp komersantiem un ostas pārvaldi, bet arī pamats pastāvošās līgumu noslēgšanas ar ostas pārvaldi prakses, kā arī normatīvo aktu maiņai nākotnē. Līdz šo lēmumu pieņemšanai Rīgas brīvostas pārvalde uzskatīja līgumus ar komersantiem par to komercdarbību ostā par privāttiesiskiem līgumiem - ostas pārvalde pieņem lēmumu privāto tiesību jomā, kas savukārt nozīmēja, ka, ostas pārvaldes izpratnē, nebija nekādu kritēriju, kas tai jāievēro lēmuma pieņemšanā. Šādus lēmumus ostas pārvalde pieņēma, vadoties tikai no dispozivitātes principa, bieži vien pat par saviem negatīvajiem lēmumiem atļāvās neinformēt komersantu, kurš turpināja gaidīt lēmuma par līguma noslēgšanu pieņemšanu, savukārt, izskatot šādus strīdus Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, komersants objektīvu apsvērumu dēļ uz labvēlīgu spriedumu cerēt nevarēja. Turklāt Civilprocesa likuma regulējums neparedz tik efektīvu pagaidu aizsardzības līdzekli kā Administratīva procesa likuma 195. pantā noteikto pagaidu regulējumu.

Ostas kā publiskas lietas statuss

Līguma starp ostas pārvaldi un komersantu publiski tiesiskais raksturs, pirmkārt, izriet no ostas kā publiskas lietas statusa. Jau 2007. gada 26. janvārī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments savā lēmumā lietā Nr. SKA-78/2007, analizējot Likuma par ostām un Ventspils brīvostas likuma normas, secināja, ka Ventspils brīvosta kā tautsaimniecībā svarīgs objekts ir izveidota sabiedrības interešu apmierināšanai un ka tā ir publiska lieta, kuras darbību reglamentē publisko lietu tiesības. Papildus tam tika secināts, ka arī piestātnes nomas maksas noteikšana pieskaitāma pie ostas pārvaldes darbības publisko tiesību jomā.

Attiecībā uz Rīgas brīvostu Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2011. gada maija lēmumos izvirzīja līdzīgu argumentāciju un secināja, ka arī Rīgas brīvosta ir uzskatāma par publisku lietu. Tomēr, ievērojot, ka ostu komercdarbības veikšanai nevar izmantot jebkura persona, ostas pārvaldei ir jālemj par tās nodošanu sevišķajai izmantošanai - komercdarbības veikšanai noteiktam komersantam. Šis ostas pārvaldes pienākums - lemt par ostas nodošanu sevišķajai izmantošanai - izriet no tās ostas pārvaldīšanas pamatfunkcijas, kas noteikta Likuma par ostām 7. panta otrajā daļā un Rīgas brīvostas likuma 5. pantā.

Ievērojot ostas kā publiskas lietas statusu, kā arī ostas pārvaldes statusu un funkcijas, būtiski uzsvērt, ka Latvijā ostām būtu jāīsteno tikai tā dēvētās zemes pārvaldīšanas (*landlord*) modelis, kas liedz ostas pārvaldēm veikt komercdarbību ostā jeb tirgū, kuru tā apsaimnieko. Pretējā gadījumā, ja ostas pārvalde pati veic komercdarbību ostā, vienlaicīgi uzraugot pārējos komersantus un savus konkurentus, pastāv ļoti augsts subjektīvās intereses risks, kā rezultātā kaitējums tiek nodarīts gan konkurencei ostā, gan ostā strādājošiem komersantiem, gan arī ostas klientiem. Arī šajā publikācijā analizēto administratīvo tiesvedību sakarā jākonstatē, ka šīs ostas pārvaldes subjektīvās intereses, visticamāk, bija par pamatu ilggadējai nekonsekventai un komersanta interesēm pretējai tiesību normu interpretācijai. Proti, Rīgas brīvostas pārvalde iegādājās divus velkoņus (turklāt to iegādei tika saņemts aizdevums - 14 300 000 eiro no Ziemeļu investīciju bankas) un sāka velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvistā 2008. gada vidū.² Rezultātā Rīgas brīvostas pārvalde, izmantojot savas ar likumu deleģētās pārvaldes funkcijas Rīgas brīvostas apsaimniekošanas tirgū, lai gūtu materiālus ienākumus,

sāka kavēt konkurenci velkoņu pakalpojumu tirgū, izspiežot no tirgus tobrīd vienīgo Rīgas brīvostas pārvaldes konkurentu velkoņu pakalpojumu sniegšanā un līdz pat šim brīdim liedzot ienākt tirgū jauniem dalībniekiem.

Konkurences padome šai sakarā ierosināja lietu, kā rezultātā 2009. gada 24. martā pieņēma lēmumu Nr. E02-8, ar kuru konstatēja Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā; uzlika naudas sodu 45 000 latu apmērā, kā arī virkni tiesisko pienākumu, tajā skaitā nodot citai juridiskai personai (piemēram, velkoņus atsavinot vai nododot nomā) velkoņa pakalpojumu sniegšanu, nodalot to no tās pārējām funkcijām. Arī Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ar 2011. gada 1. jūlija spriedumu⁸ lietā Nr. SKA-268/2011 ir apstiprinājis minētā Konkurences padomes lēmuma tiesiskumu, noraidot Rīgas brīvostas pārvaldes kasācijas sūdzību. Ievērojot to, ka Rīgas brīvostas pārvalde arī pēc minētā Konkurences padomes lēmuma turpināja pārkāpt Konkurences likuma 13. pantu un ierobežot konkurenci velkoņu pakalpojumu tirgū Rīgas brīvostā, Konkurences padome 2010. gada 29. aprīlī pieņēma lēmumu par naudas soda palielināšanu par 10 000 latu,⁹ savukārt 2011. gada 29. aprīlī papildus tika nolemts uzlikt Rīgas brīvostas pārvaldei naudas sodu 105 000 latu apmērā.¹⁰ Rezultātā par šo ilgstošo Konkurences likuma pārkāpumu, kurš tika sākts 2008. gada maijā, Rīgas brīvostas pārvalde līdz šim brīdim ir sodīta trīs reizes, kas ir vienīgais gadījums Konkurences padomes praksē, jo iepriekš neviena persona par tāda paša veida Konkurences likuma pārkāpumu sodu vairāk nekā divas reizes nebija saņēmusi.

Lai arī pašlaik Rīgas brīvostas pārvalde ir nodevusi velkoņu pakalpojumu sniegšanu savai 100% piederošai meitassabiedrībai SIA "Rīgas Brīvostas flote", kuras vienīgais valdes loceklis ir arī Rīgas Brīvostas pārvaldnieks, ir skaidrs, ka no Latvijas konkurences tiesību¹¹ un Eiropas Savienības Tiesas prakses¹² viedokļa Rīgas brīvostas pārvalde un SIA "Rīgas Brīvostas flote" ir uzskatāmas par vienu ekonomisko vienību. Līdz ar to faktiski Konkurences padomes 2009. gada 24. martā uzliktais tiesiskais pienākums nodot velkoņa pakalpojumu sniegšanu citai juridiskai personai pēc būtības nav izpildīts un konstatētais pārkāpums tiek turpināts joprojām.

Ar pašlaik likumā noteikto iesniedzamo dokumentu kopumu nav iespējams pierādīt šo priekšnosacījumu izpildi un tie paver pārāk plašas interpretācijas iespējas ostas pārvaldēm. Šo priekšnosacījumu izvērtēšana nedrīkst ietilpt ostas pārvaldes kompetencē, jo tie ir apsvērumi, ko izvērtē komersanta klienti jeb galapakalpojuma saņēmēji. Pretējā gadījumā, nododot šo jautājumu ostas pārvaldes ziņā, bez leģitīma pamata tiek ierobežota konkurence ostās.

Līguma par komercdarbību brīvostā licences raksturs

Papildus minētajam uz līguma par komercdarbības veikšanu brīvostā publiski tiesisko raksturu norāda tā licences daba, jo līguma priekšmets ir ostas pārvaldes atļauja un komersanta apņemšanās veikt noteiktu komercdarbību brīvostas teritorijā. Minētais līgums ir pamats komercdarbības veikšanai ostā, jo bez šāda līguma uzņēmums nav tiesīgs veikt nekādu komercdarbību Rīgas brīvostā. Turklāt ostas pārvalde nav uzskatāma par attiecīgā komersanta pakalpojumu saņēmēju, jo komersants sniedz savus pakalpojumus trešajām personām - ostas klientiem - un pats iekasē par to atlīdzību saskaņā ar Rīgas ostas cenām. Rīgas brīvostas pārvalde tikai uzrauga tā darbību ostā.

Atšķirībā no līgumiem par komercdarbības veikšanu ostā ar līgumiem, kas tiek slēgti Likuma par ostām 7. panta trešās daļas 7. punkta kārtībā (privāttiesiski līgumi par pakalpojumu sniegšanu ostas pārvaldei), tiek nodibinātas uzņēmuma līguma tiesiskās attiecības starp ostas pārvaldi un uzņēmēju. Proti, ostas pārvalde kā darbu pasūtītājs slēdz atlīdzības līgumu ar komercsabiedrību par attiecīgiem darbiem, kā rezultātā veidojas

uzņēmuma līguma tiesiskās attiecības Civillikuma 2212. panta izpratnē.

Tāpat līguma par komercdarbības veikšanu ostā noslēgšanas procesā no ostas pārvaldes puses nedrīkst tikt piemērots civiltiesībās pastāvošais dispozivitātes princips, bet ostas pārvaldei ir jāievēro likumā noteiktie priekšnoteikumi attiecībā uz pretendentu. Atbilstoši Rīgas brīvostas likuma 12. panta ceturtajai daļai lēmums par līguma slēgšanu ar pretendentu Ostas valdei ir jāpieņem triju mēnešu laikā pēc 12. panta trešajā daļā minēto dokumentu saņemšanas. Turklāt pretendenta iesniegumu noraida tikai tad, ja pretendents neatbilst 12. panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem. No minētās tiesību normas izriet, ka likumdevējs šajā gadījumā ir paredzējis "obligāto publisko tiesību līgumu" (pēc būtības analogs obligātajam administratīvajam aktam),¹³ kas nozīmē ostas pārvaldes pienākumu noslēgt līgumu ar komersantu, ja tas ir izpildījis likumā noteikto procedūru un iesniedzis atbilstošus dokumentus.

Nepieciešamie grozījumi Rīgas brīvostas likumā

Pašlaik ir spēkā Rīgas brīvostas likuma 12. panta pirmajā daļā¹⁴ izvirzītie kritēriji (pretendenta dibinātāju, dalībnieku, valdes locekļu un padomes locekļu laba reputācija, stabils finansiālais stāvoklis, pieredze komercdarbībā), kas ostas pārvaldei ir jāizvērtē no pretendenta iesniegtajiem dokumentiem. Šo iesniedzamo dokumentu uzskaitījums ir sniegts Rīgas brīvostas likuma 12. panta trešajā daļā (piemēram, reģistrācijas apliecības kopija, statūtu kopija, gada pārskati par pēdējiem diviem gadiem, darbības programma, iekļaujot investīciju programmu).

Autoru ieskatā, esošais regulējums ir steidzami jāgroza.

1) Nav saprotama saikne starp likumdevēja noteiktajiem dokumentiem un kritērijiem, kas būtu jāpierāda ar šiem dokumentiem, jo uzskaitītie dokumenti, objektīvi raugoties, nesatur pietiekamu informāciju, lai pierādītu likumdevēja noteikto kritēriju izpildi. Reģistrācijas apliecība, statūti (kuros, iespējams, ir iekļauta tikai Komerclikuma 144. pantā norādītā pamatinformācija par firmu, pamatkapitālu un valdes skaitlisko sastāvu) un gada pārskati nevar objektīvi liecināt par komersanta dibinātāju, dalībnieku, valdes locekļu un padomes locekļu labo reputāciju, stabilo finansiālo stāvokli un pieredzi komercdarbības jomā.

2) Nav saprotams, kādēļ būtu jāvērtē nevis pats komersants, bet gan tā dibinātāji, kuri, iespējams, tajā brīdī vairs nav komersanta dalībnieki, valdes un padomes locekļi. Gan dalībnieki, gan valdes un padomes locekļi var mainīties jau nākamajā dienā pēc līguma par licencētu komercdarbību ostā noslēgšanas. Līdz ar to būtu nelietderīgi tērēt iestādes resursus un likt brīvostas valdei pārvērtēt komersanta atbilstību Rīgas brīvostas likuma 12. panta pirmajai daļai ikreiz, kad komersantam ir mainījies, piemēram, valdes loceklis. Turklāt tas varētu tikt uzskatīts arī par Administratīvā procesa likuma 10. pantā noteiktā tiesiskās palāvēības principa pārkāpumu, raugoties no privātpersonas interešu aizsardzības viedokļa.

3) Esošo kritēriju (laba reputācija, stabils finansiāls stāvoklis un pieredze komercdarbības jomā) definējumu neesamība likumā paver pārāk plašas interpretācijas iespējas ostas pārvaldēm, jo nav nekādu vadlīniju, kā aizpildīt ar juridisko saturu šos jēdzienus, šādi kritēriji neatbilst Rīgas brīvostas

likuma 12. panta mērķim. Lai pieņemtu lēmumu slēgt ar pretendentu līgumu par licencētu komercdarbību ostā, brīvostas pārvaldei pēc būtības vajadzētu tikai noskaidrot objektīvi nepieciešamo informācijas minimumu, kas sastāv no Komercreģistrā esošās pamatinformācijas par komersantu un komersanta iesniegtā darbības plāna, kur izklāstīts iepļānotās komercdarbības veids, termiņi un komersanta rīcībā esošie resursi, kas nepieciešami konkrētajai komercdarbībai. Tādēļ esošais tiesiskais regulējums būtu jāgroza, izslēdzot Rīgas brīvostas likuma 12. panta pirmajā daļā norādītos kritērijus, tā kā sankcija par to neizpildi (proti, liegums veikt komercdarbību ostā) nav samērīga ar komersanta tiesību ierobežojumu. Piemēram, pašreiz praksē ostu pārvaldes pēc sava ieskata mēdz pieprasīt no privātpersonām papildu dokumentus, kas nav noteikti likumā (piemēram, izziņas no bankām un Sodu reģistra) un kas nedrīkstētu būt par pamatu atteikumam slēgt līgumu ar pretendentu.

4) Būtu jāsaīsina Rīgas brīvostas likuma 12. panta ceturtajā daļā noteiktais dokumentu izskatīšanas (trīs mēneši) termiņš. Pašreiz praksē ostas pārvaldes bieži vien iesniegtos dokumentus vērtē trīs mēnešus un gadījumā, ja ostas pārvalde konstatē dokumentos kādus trūkumus, komersantam par tiem tiek paziņots tikai pēc trīs mēnešiem. Ņemot vērā iesniedzamo dokumentu būtību un saturu, autoru ieskatā, ostas pārvaldei pietiktu ar vienu mēnesi, lai pienācīgi un pilnīgi izvērtētu komersanta iesniegtos dokumentus.

5) Rīgas brīvostas likuma 12. panta septītā daļa paredz, ka līgums par licencētu komercdarbību ir pamats, lai izsniegtu atļauju licencētai komercdarbībai brīvostā. Atļauju izsniedz uz līguma termiņu pēc tam, kad pārbaudīta kapitālsabiedrības gatavība darbībai brīvostā. Ostas pārvalde nodrošina atļauju uzskaiti. Šajā tiesību normā norādītā gatavības pārbaudes procedūra nav definēta nevienā normatīvā aktā, tāpat nav izstrādātas nekādas vadlīnijas, ko ostu pārvaldes ievēro. Līdz ar to pašreizējā situācijā, realizējot šīs gatavības pārbaudes procedūras, ostas pārvalde var brīvi improvizēt, vadoties vien no subjektīviem apsvērumiem, kas praksē arī notiek, un šai sakarā nav vērojama nekāda konsekvence. Tāpat, arī objektīvi raugoties, šāda komersanta gatavības pārbaude pēc būtības neietilpst ostas pārvaldes kompetencē, jo komersantu komercdarbībai nepieciešamo resursu (kuģi, velkoņi, autotransports utt.) atbilstību normatīvajiem aktiem jau ir pārbaudījušas iestādes, kas izsniegušas šai sakarā likumā noteiktus dokumentus (kuģošanas spējas apliecība, transporta līdzekļa reģistrācijas apliecība utt.). Līdz ar to būtu jāsvīturo arī Rīgas brīvostas likuma 12. panta septītajā daļā paredzētā gatavības pārbaude.

Visus šos kritērijus - komersanta reputāciju, pieredzi un gatavību - pēc būtības pārbauda attiecīgā komersanta klienti jeb pakalpojumu saņēmēji, proti, ja komersants nespēs nodrošināt kvalitatīvu savu pakalpojumu sniegšanu ostā, neviens ostas klients neizvēlēsies šī komersanta pakalpojumus un dabiskas brīvā tirgus konkurences ceļā attiecīgais komersants būs spiests pārtraukt savu komercdarbību. Arī ostās tirgum ir jāļauj regulēt pašam sevi, liedzot ostas pārvaldēm iespējas, kādas nodrošina pastāvošās tiesību normas ierobežot konkurenci ostās.

Jāgroza arī Rīgas brīvostas likuma 11. panta otrā daļa un 13. panta trešā daļa, jo to regulējums neatbilst minētajos 2011. gada maija Augstākās tiesas Senāta lēmumos izvirzītajām atziņām. Tā, Rīgas brīvostas likuma 11. panta otrā daļa paredz, ka "licencētas kapitālsabiedrības nedrīkst veikt komercdarbību ārpus Brīvostas teritorijas". Šī tiesību norma acīmredzami attiecas tikai uz tām licencētajām kapitālsabiedrībām, kas piemēro muitas režīmu savai teritorijai ostā, jo ir daudz komercdarbības veidu, kurus var veikt ostā bez muitas režīma piemērošanas un kuru izpildei objektīvi ir nepieciešams šķērsot brīvostas teritoriju, tajā skaitā tās akvatoriju. Tādēļ likumā jāprecizē, ka minētā norma attiecas tikai uz licencētām kapitālsabiedrībām, kas piemēro brīvās zonas režīmu.

Savukārt Rīgas brīvostas likuma 13. panta trešā daļa paredz, ka kapitālsabiedrība, kurai anulēta atļauja licencētai komercdarbībai brīvostā, ir tiesīga

veikt komercdarbību saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, ja vien pārkāpumu rakstura dēļ tai likumā noteiktajā kārtībā netiek aizliegta komercdarbība. Tādējādi likumdevējam būtu jāprecizē komercdarbības forma, kādā komersants būs tiesīgs veikt komercdarbību ostā pēc licences anulēšanas, jo šāda "komercdarbība ostā saskaņā ar vispārējiem noteikumiem" nav ietverta Augstākās tiesas Senāta 2011. maija lēmumos norādītajā komercdarbības formu uzskaitījumā.

Ostas pārvaldes kļūdainā tiesību normu interpretācija un nodarītais kaitējums

Konkrētajās lietās, kurās pieņemti 2011. gada maija Augstākās tiesas Senāta lēmumi, pieteicēji ir velkoņu pakalpojumu sniedzēji, no kuriem viens Rīgas brīvastā ir sniedzis savus pakalpojumus pēdējos astoņus gadus. Tā kā šim velkoņu pakalpojumu sniedzējam līguma termiņš ar ostas pārvaldi bija noteikts līdz 2010. gada 31. decembrim, pieteicējs jau no 2010. gada jūnija bija vairākkārt vērsies pie Rīgas brīvastas pārvaldes ar lūgumu pagarināt esošo līgumu, uz ko Rīgas brīvastas pārvalde 2010. gada nogalē visbeidzot atbildēja pieteicējam, ka ostas valde ir nolēmusi nepagarināt līgumu ar pieteicēju. Lēmums tika pieņemts slēgtā ostas valdes sēdē, par kuru pieteicējam nekas netika paziņots. Pieteicējs netika informēts par šāda lēmuma pamatojumu, turklāt ne pats ostas valdes lēmums, ne tā pamatojošie dokumenti pat netika izsniegti pieteicējam pēc atkārtotiem pieprasījumiem, uzskatot, ka šis lēmums ir pieņemts privāto tiesību jomā un brīvastas pārvaldei ir pilnīga rīcības brīvība attiecībā uz lēmumu pamatojošiem dokumentiem.

Sakarā ar pieteicēja pieteikumu Administratīvajai rajona tiesai tiesvedība tika ierosināta un pēc tam izbeigta. Administratīvā apgabaltiesa pieteicēja blakus sūdzību noraidīja, un tikai Augstākās tiesas Senāts apmierināja pieteicēja blakus sūdzību, konstatējot šajā rakstā minētās atziņas. 2011. gada 21. jūnijā Administratīvā rajona tiesa pieņēma lēmumu¹⁵ apmierināt pieteicēja lūgumu par pagaidu noregulējumu un uzdot Rīgas brīvastas pārvaldei triju mēnešu laikā noslēgt ar pieteicēju pagaidu līgumu par licencētas komercdarbības veikšanu (velkoņu pakalpojumu sniegšanu) Rīgas brīvastas teritorijā, nepiemērojot brīvās zonas režīmu.

Pēc atkārtotiem pieteicēja lūgumiem Rīgas brīvastas pārvalde šo tiesas lēmumu neizpildīja. Ar 2011. gada 23. novembra lēmumu Administratīvā rajona tiesa ir atzinusi lēmuma neizpildi un uzdevusi Rīgas brīvastas pārvaldei nekavējoties nodrošināt pienācīgu lēmuma par pagaidu noregulējumu izpildi. Tāpat arī otrajā minētajā lietā (Nr. A420710310) Administratīvā rajona tiesa 2011. gada 21. novembrī ir atzinusi lēmuma par pagaidu noregulējumu¹⁶ neizpildi un uzdevusi Rīgas brīvastas pārvaldei nekavējoties nodrošināt pienācīgu lēmuma par pagaidu noregulējumu izpildi. Tikmēr Rīgas brīvastā velkoņu pakalpojumus turpina sniegt tikai Rīgas brīvastas pārvaldes meitassabiedrība SIA "Rīgas Brīvastas flote".¹⁷

Minētie faktiskie apstākļi atspoguļo, pirmkārt, ostas pārvaldes kā iestādes būtisko ietekmi uz konkrētā komersanta komercdarbību, jo visu līdzšinējo tiesvedības gaitu, izskatot jautājumu par strīda pakļautību kontekstā ar ostas pārvaldes kategorisko nostāju, kļūdaini interpretējot Rīgas brīvastas likuma un Likuma par ostām tiesību normas, komersantiem ir tikušas liegtas tiesības veikt komercdarbību ostā, nodarot tiem ievērojamus zaudējumus.

Tādēļ Augstākās tiesas Senāta 2011. gada maija lēmumi, autoru ieskatā, paātrinās citu līdzīgu lietu izskatīšanu saistībā ar jebkādiem ostu pārvalžu

iebildumiem par strīdu pakļautību administratīvo tiesu kontrolei un ļaus komersantiem ātrāk nonākt līdz lietas izskatīšanai pēc būtības. Tā, piemēram, pašlaik Administratīvajā rajona tiesā atrodas izskatīšanā vēl viena komersanta pieteikums par līguma noslēgšanu ar Rīgas brīvostas pārvaldi,¹⁸ atļaujot pieteicējam veikt komercdarbību ostā saistībā ar visu veidu atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas pakalpojumu sniegšanu. Šajā lietā 2010. gada nogalē un 2011. gada sākumā Administratīvā rajona tiesa izbeidza tiesvedību divas reizes, turklāt abas reizes tiesvedība tika izbeigta, tieši izskatot pieteicēja lūgumu par pagaidu noregulējumu. Tikai pēc Augstākās tiesas Senāta 2011. gada maija iepriekš minēto lēmumu pieņemšanas Administratīvā rajona tiesa, visbeidzot trešo reizi skatot lūgumu par pagaidu noregulējumu, pieņēma lēmumu, kurā motīvu daļā ir atsaukusies uz 2011. gada 13. maija Augstākās tiesas Senāta lēmumu. Biežā un nekonekventā tiesvedību izbeigšana norāda, ka esošais normatīvais regulējums ir neskaidrs un ir steidzami jāprecizē.

Kopsavilkums

1. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2011. gada maija lēmumos ir secinājis, ka kopš 2010. gada 10. novembra komercdarbību Rīgas brīvoztā var veikt trīs formās:

1) kā licencēta kapitālsabiedrība, kas piemēro brīvās zonas režīmu;

2) kā licencēta kapitālsabiedrība, kas nepiemēro brīvās zonas režīmu;

3) kā komersants, kuram nav licencētas komercsabiedrības statusa un ar kuru līgumu slēdz privāto tiesību jomā saskaņā ar Likuma par ostām 7. panta trešās daļas 7. punktu.

2. Līgums par licencētas komercdarbības veikšanu Rīgas brīvoztā neatkarīgi no tā, vai komersants piemēros brīvās zonas režīmu vai to nepiemēros, ir publiski tiesisks līgums, un strīdi attiecībā uz šādu līgumu noslēgšanu skatāmi Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

3. Līgums par licencētas komercdarbības veikšanu Rīgas brīvoztā ir uzskatāms par obligātu publisko tiesību līgumu (pēc būtības analogs obligātajam administratīvajam aktam), kas nozīmē, ka ostas pārvaldei ir pienākums slēgt līgumu par licencētas komercdarbības veikšanu Rīgas brīvoztā, ja komersants ir izpildījis likumā noteikto procedūru un iesniedzis Rīgas brīvoztas likuma 12. panta trešajā daļā noteiktos dokumentus.

4. Ir jāgroza Rīgas brīvoztas likuma 12. panta pirmā daļa, svītrojot priekšnosacījumus (pretendenta dibinātāju, dalībnieku, valdes locekļu un padomes locekļu laba reputācija, stabils finansiālais stāvoklis, pieredze komercdarbības jomā), kas jāizpilda, lai tiktu noslēgts līgums par licencētas komercdarbības veikšanu Rīgas brīvoztā. Ar pašlaik likumā noteikto iesniedzamo dokumentu kopumu nav iespējams pierādīt šo priekšnosacījumu izpildi, un tie paver pārāk plašas interpretācijas iespējas ostas pārvaldēm. Šo priekšnosacījumu izvērtēšana nedrīkst ietilpt ostas pārvaldes kompetencē, jo tie ir apsvērumi, ko izvērtē komersanta klienti jeb galapakalpojuma saņēmēji. Pretējā gadījumā, nododot šo jautājumu ostas pārvaldes ziņā, bez leģitīma

pamata tiek ierobežota konkurence ostās.

Papildus tam ir nepieciešams grozīt Rīgas brīvostas likuma 12. panta septīto daļu, svītrojot ostas pārvaldes tiesības veikt gatavības pārbaudi, jo pašreiz normatīvie akti neparedz nekādas vadlīnijas šī gatavības procesa pārbaudei. Līdz ar to ostu pārvalžu rīcība šai sakarā nav konsekventa un pārkāpj vienlīdzības principu.

Turklāt ir jāgroza arī Rīgas brīvostas likuma 11. panta otrā daļa un 13. panta trešā daļa - to regulējums neatbilst minētajos 2011. gada maija Augstākās tiesas Senāta lēmumos izvirzītajām atziņām.

5. Ostās tirgum ir jāļauj regulēt pašam sevi, liedzot ostas pārvaldēm iespējas, kādas nodrošina pastāvošās tiesību normas, ierobežot konkurenci ostās. Šāda konkurences neveicināšana no ostu pārvalžu puses var atstāt ilgtermiņa negatīvas sekas attiecībā uz pašu ostu attīstību. Piemēram, pašlaik publiski pieejamie statistikas dati¹⁹ par kravu apgrozījumu Baltijas jūras ostās laika periodā no 2011. gada janvāra līdz septembrim liecina, ka Rīgas brīvosta salīdzinājumā ar tuvāk esošajām konkurējošām Tallinas un Klaipēdas ostām ir pēdējā vietā. ■

¹ Likums par ostām. Latvijas Vēstnesis, 22.06.1994., Nr. 80(211).

² Rīgas brīvostas likums. Latvijas Vēstnesis, 09.03.2000., Nr. 111/112(2022/2023).

³ Ventspils brīvostas likums. Latvijas Vēstnesis, 19.12.1996., Nr. 1/2(716/717).

⁴ Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 3. maija lēmums lietā Nr. SKA-482/2011. Pieejams: <http://www.at.gov.lv/files/archive/department3/2011/482-ska-2011.pdf>. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 13. maija lēmums lietā Nr. SKA-562/2011. Nav publicēts.

⁵ Attiecībā uz Liepājas ostu pašlaik ir spēkā Liepājas pilsētas domes saistošie noteikumi Nr. 23, kas izdoti Liepājā 2007. gada 20. decembrī. Vienīgais šo noteikumu punkts, kas regulē komercdarbības uzsākšanu un veikšanu, ir 25. punkts, kas paredz, ka komercdarbība ostā notiek saskaņā ar noslēgto līgumu starp Ostas pārvaldi un attiecīgo juridisko personu. Jebkura veida komercdarbībai ostas teritorijā nepieciešams saņemt Ostas pārvaldes atļauju. Tomēr detalizētāk līguma noslēgšanas un atļaujas saņemšanas process nav regulēts. Tāpat arī Latvijas septiņās mazajās ostās - Skultes, Mērsraga, Salacgrīvas, Rojas, Engures, Pāvilostas un Lielupes ostā - spēkā esošie pašvaldību saistošie noteikumi neregulē komercdarbības veikšanu.

⁶ Likuma par ostām 7. panta trešās daļas 7. punkts nosaka, ka ostas pārvalde privāto tiesību jomā veic šādas funkcijas: slēdz līgumus ar komercsabiedrībām par to darbību ostā, lai nodrošinātu un pilnveidotu ostas pakalpojumu kompleksu atbilstoši ostas pārvaldes nolikumam un ostas attīstības programmai.

⁷ Konkurences padomes 2009. gada 24. marta lēmums Nr. E02-8 Par Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas ģenerālklausulas un 13. panta pirmās daļas 1. punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā. Pieejams: http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2009/DE02-008_2403.pdf

⁸ Spriedums pieejams: http://www.tiesas.lv/files/AL/2011/07_2011/01_07_2011/AL_0107_AT_SKA-0268-2011.pdf

⁹ Konkurences padomes 2010. gada 29. aprīļa lēmums Nr. E02-8 Par Konkurences padomes 2009. gada 24. marta lēmumā Nr. E02-31 "Par Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas ģenerālklausulā un 13. panta pirmās daļas 1. punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā" uzlikto tiesisko pienākumu neizpildi. Pieejams: http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2010/DE02-31_2904.pdf. Šī lēmuma tiesiskumu ir apliecinājusi Administratīvā apgabaltiesa, ar 2011. gada 16. septembra spriedumu noraidot Rīgas brīvostas pārvaldes pieteikumu lietā Nr. A43005110.

¹⁰ Konkurences padomes 2010. gada 29. aprīļa lēmums Nr. E02-22 Par Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā. Pieejams http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2011/DE02-22_2904.pdf

¹¹ Konkurences likuma 1. panta pirmās daļas 9. punkta otrais teikums: "Ja tirgus dalībniekam vai vairākiem tirgus dalībniekiem kopā ir izšķiroša ietekme pār vienu tirgus dalībnieku vai vairākiem citiem tirgus dalībniekiem, tad visus tirgus dalībniekus var uzskatīt par vienu tirgus dalībnieku."

¹² Pirmās instances tiesas spriedums (pirmā palāta) 1995. gada 12. janvāra lietā T-102/92 VIHO Europe BV pret Eiropas Kopienu Komisiju; EKT 2009. gada 10. septembra spriedums lietā C-9708 Akzo Nobel NV pret Eiropas Kopienu Komisiju.

¹³ Šādu definējumu ir sniegusi Administratīvās rajona tiesas tiesnese I. Višķere savā 2011. gada 13. jūnija lēmumā par pagaidu noregulējumu lietā Nr.A420710310.

¹⁴ Analogiska tiesību norma attiecībā uz Ventspils brīvostu ir Ventspils brīvostas likuma 14. pantā.

¹⁵ Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 21. jūnija lēmums lietā Nr. A420414011, ar kuru apmierināts pieteicēja lūgums par pagaidu noregulējuma piemērošanu un uzdots Rīgas brīvostas pārvaldei triju mēnešu laikā noslēgt ar pieteicēju pagaidu lūgumu par licencētas komercdarbības veikšanu (velkoņu pakalpojumu sniegšanu) Rīgas brīvostas teritorijā, nepiemērojot brīvās zonas režīmu. Nav publicēts. Administratīvā apgabaltiesa ar 2011. gada 25. jūlija lēmumu noraidīja Rīgas brīvostas pārvaldes blakus sūdzība un atstāja negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 21. jūnija lēmums. Nav publicēts.

¹⁶ Administratīvās rajona tiesas 2011. gada 13. jūnija lēmums lietā Nr. A420710310, ar kuru apmierināts pieteicēja lūgums par pagaidu noregulējuma piemērošanu un uzdots Rīgas brīvostas pārvaldei triju mēnešu laikā noslēgt ar pieteicēju pagaidu lūgumu par licencētas komercdarbības veikšanu (velkoņu pakalpojumu sniegšanu) Rīgas brīvostas teritorijā, nepiemērojot brīvās zonas režīmu. Nav publicēts.

¹⁷ Rīgas brīvostas pārvaldes mājaslapā norādītā informācija: <http://www.rop.lv/lv/serviss/velkoni.html> [skatīts 5.08.2011.].

¹⁸ Lieta Nr. A420689310, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicēja pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas brīvostas pārvaldei noslēgt publisko tiesību līgumu ar pieteicēju par visu veidu atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas pakalpojumu sniegšanu un piesārņoto balasta ūdeņu un tanku mazgājamo ūdeņu pieņemšanas pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostas teritorijā.

¹⁹ Sk.:

http://www.portofklaipeda.lt/en.php/news/news/review_of_cargo_handling_in_klaipda_and_other_eastern_coast_baltic_sea_ports_january_september_of_2011/13752